

זה בורך פרק שלישי סנהדרין

לא

עין משפט נר מצוה

צט"א ב ג ד ה מ"י פ"ג
מ"ל עזוב הלכה ג
סמך לאון קט טו"ע ח"מ
ס"י ל סעיף ג
ק ר מ"י פ"ג מ"ל
סנהדרין הלכה ו סמך
לאון קט:
קא ז ח ט י ב מ"י פ"ו
שם הלכה ו ז ט י
סמך עשין לו טו"ע ח"מ
ס"י כ סעיף ו
קב ל מ מ"י פ"ו מ"ל
מ"ה הלכה ח סמך
עשין ד טו"ע ח"מ ס"י
נה סעיף א וס"י ט סעיף
ז: [ב]

רבינו חננאל

כלים שחורין וא' אומר
כלים לבנים היה זה נכון
ופוקי' גבא אבא רב
רמית כלומר מדברי רב
חסדא תקשי לרבה רבה
לא סבירא ליה דרב חסדא
נהרעיא אמר אפילו אחד
אומר מנה שחור וא' אומר
מנה לבן מצטרף ואמרין
כמאן כו' יהושע בן קרח
הא לא דייקא כוהייתיה
אלא אינהו דאמרין כי האי
תנא דהניא אמר ר' שמעון
על כל אלפודי באת חתקי בית
שמאי ובית הלל על (מנה)
שחור) שתי כתי עדים
אחת אומרת מאתים וא'
אומרת מנה שיש בכלל
מאתים מנה על מה נחלקו
על כל אחת שבת שמאי
אומרים נחלקה עדותן
ובית הלל אומרים יש
בכלל מאתים מנה הנה
א"ר שמחיתין זה לזה
עדותן קיימת וק"ל
כהרדעי ואליאב דבית
הלל א' אומר חבית יין וא'
אומר חבית שמן אוקי'
אחד אומר דמי חבית יין
ד' וזוים ואחד אומר דמי
חבית שמן ח' וזוים הנה
עובדא וחייביה ר' אמי
לנבע שלש ע"פ אלו
השנים ד' וזוים חביתא
דחמרא מנא ד' וזוים דמי
חביתא דמשחא כו'
שמעון בן אלפודי דאמר
יש בכלל מאתים מנה.
אבל אם מעדין יין משש
רשמן משש נחלקה עדותן.
א' אומר דמי חביתא דחמרא
וא' אומר כדיוטא
התחונה הליווה הוה
עובדא וצירף ר' עדותן
חייב התנביל לשלם: ת"ל
מניין שכשיצא לא יאמר
אני מזכה וחייביי מחייבין
ומה אעשה וזו רבו עלי
ת"ל לא תלך רכיל [בעמך]
ואומר הולך רכיל מגלה
סוד. והוא תלמוד דנפיק
ליה מלתא דאמראתא בבי
מדרשא בסוד בתר כיב
שני ואפקיה ר' אמי
לההוא תלמיד מבי
מדרשא אמר דין גליא
רויא: מתני' כל זמן
שמביא ראיא סותר את
הדין אמרו לו כל ראיא
שיש לך הבא מיכן ועד ל'
יום הביא בתוך ל' יום
סותר. אמר ר' יוחנן
יעשה [זה שלא] מצא
בתוך ל' ומצא לאחר
שלשים אמר רבה בר רב
הונא הלכתא כרשב"ג
ולית הלכתא כחכמים
אפילו ייעבד אלא מאן
דעבד כחכמים מהדרין
ליה: אמרו לו הבא עדים
ולא ראיא ואחר [כך] מצא

הוא דאמר כי האי תנא. משמע הכא דרב יהודה לאמר זמנה שחור וזמנה לבן אין מצטרפין לית ליה דרשב"ג ומימא דחזקת הדמים (ב"ב דף ק"ג מהא). וס' גבי עובדא דרב כהנא שקל צדקא צארעיה משמע צהדיא דרב יהודה אית ליה דרשב"ג ואין לומר דרב יהודה בכל ענין קאמר ואפילו זמנה שחור וזמנה לבן והאי דקאמר רבא מסתברא מילתיה דרב יהודה צאחד אמר כו' רבא טעמא דנפשיה קאמר דא"כ הל"ל והאלהים אמר כו' יהודה אפילו זמנה שחור וזמנה לבן כדאשכחן צ"ק דגישין (דף יג: וס' א) מסתברא מילתיה דרב צפקדון כו' דיש לומר דודאי אית ליה דרשב"ג אלא שמחלק בין מנה למאתים למנה שחור ומנה לבן: **שבת שמאי** אומרים נחלקה עדותן; ולא שממיר כיון דבכתי אחת זית שמאי אומרים נחלקה עדותן אס כן צמתי כיתי עדים הל"ל נמצא אחד מהן קרוב או פסול ויש לומר דהיינו דווקא כשהפסול ידוע אי נמי כמ"ד תמקיים העדות צשאר אי נמי לא אמרינן נמצא אחד מהם קרוב או פסול אלא צבאו צבת אחת מוך כדי ציבור דלא חשיבי עדות אחת והכא צבאו שני כיתי עדים זו אחר זו ועי"ל דכי אמר נמצא אחד מהם קרוב או פסול הי"מ כי מסייעי אהדדי אכל הכא דמכחשי אהדדי לא"ש: **חייביה** ר' אמי לית ליה לרב נמני הא דלמרינן אין נוקינן צבא דאמר רב נמנן צפקדון צשום הימומים (עכ"פ דף כג.) מריש שחבירי רבו עלי תלמוד לומר ילא תלך רכיל בעמך ואומר הולך רכיל מגלה סוד יהוא תלמידא דנפיק עליה קלא דגלי מילתא דאיתמר בי מדרשא בתר עשרין ותרתינן שנין אפקיה רב אמי מבי מדרשא אמר דין גלי רויא: **מתני'** וכל זמן שמביא ראיא סותר את הדין אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום (ב) מצא אינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא מצא בתוך שלשים ומצא לאחר שלשים אמר לו הבא עדים ואמר אין לי עדים אמר הבא ראיא ואמר אין לי ראיא ולאחר זמן הביא ראיא ומצא עדים מהי זה אינו כלום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים ואמר קרבו פלוני ופלוני ויעידוני או שהוציא ראיא מתחת פונדתו הרי זה אינו כלום: **גמ'** אמר רבה בר רב הונא הלכה כרשב"ג ואמר רבה בר רב הונא אין הלכה כדברי חכמים פשיטא כיון דאמר הלכה כרשב"ג ממילא ידענא דאין הלכה כחכמים מהו דתימא הני מילי לכתחילה אבל דיעבד שפיר דמי קמ"ל דאי עביד מהדרין ליה: אמר לו הבא עדים כו' אמר רבה בר רב הונא א"ר יוחנן הלכה כדברי חכמים ואמר רבה בר רב הונא אמר רבי יוחנן אין הלכה כרשב"ג פשיטא כיון דאמר הלכה כדברי חכמים בכולהו הלכה כרשב"ג לאפוקי מהא דאמר רבה בר רב חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה ההוא ינוקא דתבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן א"ל אית לך שיהי א"ל לא אית לך ראיא א"ל לא חייביה רב נחמן הוה קא בכי ואוייל שמעוהו הנך אינשי אמרו ליה אנן ידעינן במילי דאבוך אמר רב נחמן צבהא אפילו רבנן מודו דינוקא במילי דאבוה לא ידע ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה אמרה ליה ידענא בהאי שטרא דפריע הוה יהימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן כמאן כרבי דאמר אותיות נקנות במסירה אמר ליה שאני הכא דאי בעיא קלתיה איכא דאמרי לא הימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן והא אי בעיא קלתיה

גברא אגברא. דרב חסדא אדרב יהודה: **כר' יהושע בן קרחה.** דמכל מקום שניהם מעידים שחייב לו מנה: **היכא דלא מהסו אהדי.** כגון זה מעיד על מנה צביוס ראשון ושניהן מודין שזה לא ראה מעידים על מנה אחד ומכחישים זה את זה מי אמר: **הוא דאמר כי האי תנא.** נהרדעי אמרו כי האי תנא לאמר זה אומר מנה זה אומר מאתים דמכחישין זה את זה מעדין למנה שיש בכלל מאתים מנה ולא אמרינן שתיים שקרו אלא הלך אחר הפחות צשה: **נחלקה עדותן.** שכיון שהאחד שקנן שוב אין כאן עדות: יש צבאל **מאתים מנה.** שניהם מעדין על מנה וצאחו מנה אין מכחישין זה את זה: **כי האי גוונא.** דלמי מניי וינהו וכו'ל האוי מניכחשי דדיי מי אמר: **לדמי.** זה אומר צפני הודה לו דמי צבית של יין זה אומר צפני הודה דמי צבית של שמן דמרווייחו מסהדי ארמי צבית יין: **צדיוטא עליונה.** הלוהו מנה: **צדיוטא.** עלייה הצולטת לרשות הרבים על פני רוחב צבית צבני עדות הרבים עוצרים ומתים: **ואיך עדותן.** כר' יהושע בן קרחה דמרווייחו מנה מצידי וצ"ע דמכחשי צצדיקות כדכר צ יהודה: **צטר עשרין וטרסין שנין.** דאיתמר צי מדרשא אפקיה ההוא תלמידא. **ודבר שזמן הרע היה: מתני' כל זמן שמביא ראיא.** הנה צבית דין ולא היה שטר זכותו צידו וילא צבית דין חייב ולאחר זמן נמצא שטר זכותו והציאו: **סותר את הדין.** צית דינו סותרין לו דינו צפסקו ומחייבין את שצנגדו: **הנה ראיא.** שטר זכותך: **הרי זה אין כלום.** שהרי אמר אין לי ומיישינן שמא אייף או שטר עדים: **קרבו פלוני ופלוני כו'.** אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודה שכיון שהיה יודע צהן ואמר אין לי ודאי שקרנים הן: **פונדתו.** חגורתו: **גמ' הלכה כרבן שמעון.** אקמייתא קאי כיון דלא אמר אין לי אע"ג דלא נמצא בתוך שלשים יום: **דאי עבד.** כרבנן מהדר עובדא: **ממילא ידעינן דאין הלכה כרבן שמעון.** והכא ליתא למימר דלעיל מנייה דאי עבד כו' צצשלמא התם אי לאו דהדר ואמר אין הלכה כחכמים הוה אמינא אי עביד לא מהדרין דליתא כו' דברי המרוצין אכל הכא כיון דאמר הלכה כחכמים פשיטא דאי עביד כיחיד מהדרין להו: **הא קא שמעון על דבהא.** לחודא הוה דאין הלכה כרבן שמעון הא צבאל מקום הלכה כמותו אפילו צצבר וצדין: **עבד.** צגט פשוט (ב"ב ד' קעג): **צידן.** צמסכת גישין צמי שאלחו קורדיקוס (ד' עז): **ראיה אחרונה.** הן צצמרייתא דמתני' דאילו צצקמייתא הילכתא כותיה: **דנפק שטרא מסוסי ידה.** שהאמיניהו הלוה והמלוה לצומרו: **אוסוס ניקוס צמסירה.** המוכר שט"ח לחצירו קנה החוץ צמסירת אומיות ומילתיה דרבי צצמוכר את הספינה (ב"ב ד' עו.) והכא נמי קנאלתו והוי כעידה ונאלמנת לומר פרוע: קלתיה

(א) ולעיל ל: מעטת ד: וס"ג (ב) צבא צבתא חת: מ"ר כ: (ג) צ"ק ט"א: (ד) אמר לו פליל גירסת סדר המשנה ור"ף ור"א צב"מ צב"מ אמרו לו: (ה) גירסת סדר המשנה אפונדתו (ו) גישין לת. וצ"ג לקמן: וצ"ג (ז) צ"ב ע"ו. שם קעט. קידושין מו: יבמות קט"ו. (ח) וכן לקמן עב"ל. ט) וצ"ע ח"מ צ"ב מה: ד"ה מלקחיה:

תורה אור השלם

1. לא תלך רכיל בעמךק
לא יעצמו על דם רעך
אני יי' ורקאי יש טו
2. הולך רכיל מגלה סוד
ונאמן רוח מקפסה דבר:
משלי י"ג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חייבה וכו' נבי
קפון כבבילין ע"י צ"ק דף
לג ע"א ח"מ ד"ה וכו':

הגהות הב"ח

(א) במשנה על ל' יום
הביא בתוך שלשים וכו'
אמר לו הנה עדים וכו'
אמרו לו הנה ראיא:

מוסף רש"י

שאחת אומרת מאתים.
היו גאלוהו היום צצחזו
שעה צבאחו מקום דרשב"ג
ע"ב צבאחו מנה. שיש בכלל
מאתים מנה. דהשת מנה
זו ואין כה שניה ממכתת
מנה שבת רצאטה מעידה.
אלא מוסיפין כן מנה אחת.
אכל כה רצאטה ממכתת
לשניה על אחת מנה
שמוסיפין וצבאחו מנה שני
אלא מוסיפין כן מנה אחת.
אוקי מ"ל חבתי מרי ואוקמי
ממונא צחוקת מריה ולא
ישלם (ס"ס). נחלקה
עדותן. דמילי דקמפסיד
מ"ל נא קמפסיד מ"ל (ס"ס).
יש בכלל מאתים מנה.
וטול מנה (ס"ס). וראיה
אחרונה. שמחלקו צבני
מחלוקות צצבא שטר ראיא
למור את הדין. צצאצוניה
הלכה כמותו וצצחזוניה אין
הלכה כמותו (ב"ב כ"ח).
אחריות. כגון שטר. נקנות
במסירה. צלא קנין ואין
יסול לחור בו (יבמות ס"ט).
הלכה כמותו (ב"ב כ"ח).
אית צירין למכור שטר
מכירה על השטר שטר
מוכר לו אלא משמטני לו
שטר שטר לו על חמרים
לזכות בו נחמדי הלכה
לפרעם ליה (קדושין מו):
ושמעטני לו ליה ליה הקונה
כמו שהיה משמעטני לנלוה
כל זמן שלא חזר וממלו
(רשב"ם ב"ב ס"ט). לצבות
הלקוח את החוב מן הלוח
במסירה שמטני לו העולה
את השטר ולא מני עשין
לוה לנר על פי צצחזוניה
ממורן ק"י (ס"ס ע"ו) ולא צירין
למכתב שטר ק"י וכל שטר
ולא שטר (ס"ס ע"ו).

עדים ומצא ראיא אינה כלום. אמר רשב"ג מה יעשה [זה שלא] היה יודע שיש לו עדים ומצא עכשיו כו'. אמר רבה בר רב הונא הלכה כחכמים ואין הלכה כרשב"ג בהא ככלל דהלכתא כותיה בערב וצידן ולאפוקי ממידי חוץ מערב וצידן. ההוא ינוקא דרבינא כדניא קמי דרב נחמן ואתחייב ואל' רב נחמן אית לך שהדי או ראייה ואמר לאו ושמעוהו אינשי דהוו בכי ואמרו ליה אנן ידעינן לך וכווא. ואמר רב נחמן בהא אפילו רבנן מודו דמקבלין ראייתו דינוקא במילי דאבוה לא הוה ידע: ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה ואמר ידענא ביה דפריעא הוה ולא הימנא רב נחמן דאמר בתר דאתחוק בכי דינא לא אמרינן